

ОРАЛІК

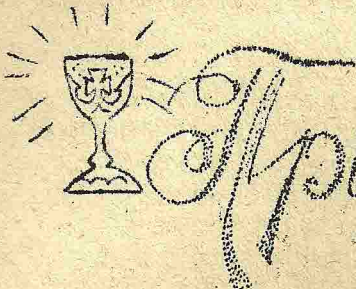
ЖУРНАЛ ТАБОРОВОГО ЖИТТЯ

42

БЕРХТЕСГАДЕН

1946

Причастя ДУШАМ.

Сорок двоє українських діточок приступило в нагому таборі дня 22. VI. н. р. вперше до св. Причастя. Сорок дві дитячих голівок похилилося в розмоленні душ перед Господом. Сорок двоє молоденьких сердець застигло в дожданні неземного корму з рук слуги Христа. Аж не подія, яке пережиття для молоденечкої, ще непорочності душі перепоєної людини!

Так - непорочністю, святою невинністю, про яку навіть такий речник протирелігійного скептицизму XVIII ст., як Жан Жак Руссо, сказав у своєму романі "Еміль", що красою непорочности обдарована людина, виходить з рук Творця. Ти посміхаєшся, злорадний циніку, нашої епохи?

Ти, в якого душі ота первісна божеська непорочність людини розвіялась уже давно під подихом ворожих бурунів життя, мов чужий свій тонкістю веселковий пух на крильнях барвистого метелика.

Ти, якого наша химерна епоха, ота еманация безумної, Савлової боротьби, довгих уже поколінь проти релігії і проти Бога - і то боротьби во ім'я науки і філософії, во ім'я поступу і культури! - здеморалізувала душею вщерт, проголошуючи тобі замість чуда Господнього створіння - дарвінову десценденцію, замість віри - холодний позитивізм, а замість блаженности молитви - горде "Ігнорабімус" мудреців наук природи. А впреті як найгірший із життєвих бурунів нашого часу - свідоме безбожництво. Проскрипція всього християнства. Акте гонення всякої догматичної релігії, удержавлене і наказане тими модерними Неронами і Деціями червоної і бурої масти, що їх виплодив колись своєю божевільною філософією Надлюдини сумної пам'яті автор "Антихриста" - Фр. Ніцше. Він - той окаянний між мудрецами, який поважився сказати, що мораль християнства то мораль - нікчемних собак. 1/.

Дійсно:

Який злочин століття, яке отруїння людства!

От і чому так зворушливо дивитись і так важно нам сьогодні призадуматись, коли бачимо в нагому середовищі зложені навхрест руки і набожно похилені голови перед чашею Господа, перед великим символом обнови душ.

Бо обнови душ Причастям віри і поворотом до релігії, треба нам сьогодні всім. Треба її громадянствам і державам, треба нині душевної обнови всьому людству. Необхідно треба:

Причастя душам.

Причастя як символу віри і релігії. Віри для закріплення етичних спремств в нашій духовості, а релігії не тільки як чинника обрядового. Ні - нам треба сьогодні релігії скрізь і всюди, а головне в нашої буденщині, у взаємовідносинах з людьми в улаштуванні нашого власного життя, організації спільного життя в таборі і у провідному пляні всієї праці в нас. Бо вже життя в таборі, як життя збірне, у суспільності, і у близькім зв'язку з громадскою, має в собі своєрідний релігійний характер, тоді як уже саме слово релігія не означає нічого іншого, як тісний зв'язок. І всяка ж спільнота, починаючи від родинного гурта, акінчуючи широкими колами громадянства, об'єднаних одною долею, одним призначенням та одним завданням, це по своїй суті щось релігійне, щось, що пригадує вам духа первих християнських катаромб

і ті громадські спільноти, що то до них апостоли Христа писали свої послання. Ті слова науки до Христових громад у Римі, Коринті, Єфезі, Колосах, Солуні та інших, де поняття громади утотожуються усеціло з поняттям церкви і де на виховання громади для тієї Божої церкви святі апостоли вказують водно. Однак громадянство модерного часу втратило зв'язок з церквою і релігією майже цілком. А після того, як план усунення науки релігії зі школи почав і справді здійснюватися, катастрофа суспільної моралі, шпенглерівська загибель культури Заходу, почалася. В нас українців, не менше, ніж у інших народів Європи. Особливо ж з часу, як колишні радикали почали - очевидно в ім'я поступу! - обезбожнювати наше село, а деякі інші кандидати на провідників народу видвигали антирелігійні резолюції на з'їздах усеукраїнського студентства. Бо релігійне і тільки релігійне виховання людини, зокрема ж таке виховання в душі науки божеського Месії, в силі обернути нас від тої найгіршої суспільної небезпеки, якій ім'я:

Егоїзм. Культ власного я. Презирство до всього, що єсть соціальним обов'язком людини.

Правда - саме про соціальне і соціалізм, громаду і громадянство, суспільність і спільноту в нас, українців, починаючи особливо від Драгоманова і його галицьких учнів, говорить, а ще більше пишеться - аж надто багато. Та проте наші традиційні антисоціальні пороки тягнуться за нами неперорваним злочасним звеном, ще починаючи від Лободи і Наливайка, аж до сьогодні. І ви їх нині можете обсервувати в нас скрізь, і саме на еміграції, по таборах, в усій зразковості типу. Не буду їх вичислювати. На те в нас тут і в наступних числах нашого журналу інші статті. Я хочу лиш зазначити, що це воно в нас так не тому, що в нас за мало соціалізму і соціалістичних доктрин, чи може за мало рефератів і доповідей на громадянські теми. А тому, що за мало в нас Причастя душам. Того всецілого сповнення релігійним духом, який не вдоволяється тільки мінімумом релігійних практик. А йде з нами як геній праведности, совісности і ширости в життя. В хаос турбот, недостач і не достатків буденщини. У взаємовідносини з мешканцями і працівниками табору, з його організацією і його завданнями, і саме тут, віч на-віч зі спільнотою, з тим, що єсть її благом і її погубою, манифестує свою релігійність і релігію.

Релігію творчої і люблячої совісности.

Ми не хочемо бути з релігійного боку ні простими формалістами, ні тими індепендентами Кромвеля, що у вільних хвиликах поглиблювались усеціло в читання св. Письма і співання псалмів, а як пішли до Ірландії паціфікувати католиків, то наступали на них з усією безоглядністю. Отак і ми наступаємо на братів, коли не робимо для спільноти те, що ми маємо, повинні і можемо для неї зробити; коли шкодимо братові використанням, обрізуємо і оклеветуємо його, або коли отруємо його душу погубним духовим кормом. Ми руйнуємо вою його роботу, коли в усьому, що він в найтяжчих обставинах намагається зробити, добачуємо, по нашому жорстокому і цинічному звичаєві, тільки те, що найгірше, найслабше, і невдатне, а промовчуємо, зі злобною насолодою все, що добре і творче. Ми губимо брата, коли в нинішніх страшенно непевних, немов вульканами наладованих часах, не йдемо за доброзичливими вказівками і порадами нашого проводу, а накликаємо нашим безумним упором і гуляйпільським анархізмом і на брата і на нас самих тяжке лихо зі сторони тих, які мають нас у руках і не мають і не хочуть мати для наших гуляйдільців ніякого сентименту і ніякого зрозуміння. Отимто ще раз:

Причастя душам!

Аве, Прекляра!

Д-р. Остап Грицай.

ЗЛОЧИННИ ЛИХВИ

Явище, яке особливо сьогодні набирає с и м п т о м і в не-звичайно поважної недуги, і яке ми обсервуємо в кожному таборі, це лихва, спекуляція.

Уявіть собі людину, що не вважає своїм моральним обов'язком працювати чесно, згідно з вимогами принятих на даному терені законів та згідно з підставовими вимогами моралі і справедливості. Людину, що замість працювати напр. 6 годин і за це заробляти заплату, прийнятну загально, вважає за моральне і можливе працювати одну годину в тижні і одержати за це заплату - чи, там виманити заплату! - (п'ять тисяч % вищу від нормально прийятої. Цей приклад зовсім не парадокс. Дійсно - у нас є можливе таке, що урядник чи учитель за свою працю, якій посвячує до 8 годин денно, дістає як заплату - і то не завсіди - 300 марок, тоді, коли спекулянт за одну трансакцію чорноторговельну, яка його коштує кілька годин праці, заробляє 5000 марок. Це, на жаль не фраза.

Не було б дивно, що такі випадки трапляються. Навпаки - було б нам дивно, якщо б хтось вимагав, щоб їх зовсім не було. Бо ми знаємо, що не ангели живуть на землі, а люди, і то люди не тільки добрі, але й злі. Але дивно воно, що у нас немає на це ніякої реакції. Не чується в нас з цього приводу ніяких голосів остороги, биття на тривогу, голосів осуду і крику на рятунок.

А справа ж зовсім не маловажна. Людина, яка пустилася на шлях таких заробітків і працює так кілька років, така людина раз назавжди втрачена для морального, справедливого і чесного громадянства. Це людина, що здібна або стати мільонером або помандрувати до в'язниці. І в більшості випадків закінчення життєвої кар'єри такої людини це - в'язниця. Та коли б таких людей у нас була лише горстка, і лихвою та обманом займались тільки одиниці, то не варто було б про ці справи й згадувати. Але ж вони набирають характеру явища загального, ми бачимо цілі професії, цілі групи, що тільки з того живуть. Особливо ж бачимо, як втягається до того і молодь, яка таким чином уже тепер учиться заробляти на життя нечесно, тоді, як старше громадянство, а навіть батьки тішаються з того, що, мовляв, діти заробляють...

Можна б зрештою на такий стан примикати очі, але хіба тільки в одному випадку, а саме, коли б ми згодилися на те, що теперішня еміграція, яка хоче бути політичною і такою себе називає, була приречена на загибель. Коли б ми не мали надій і не мали амбіцій вернутися ще на рідні землі і принести туди деякі вартості, які за час нашої неприявності могли на рідних землях загинути. Але скажіть мені, які моральні, етичні, релігійні, соціальні чи національні вартості ми принесемо в Україну, ми, що чорноторгівля, лихва, і таке інше, це ж взаємне ошукання. Дійсно, ми не ведемо торгівлі із німцями, ні з іншими чужинцями ДП чи заокеанськими, ми продаємо і купуємо у нас самих. Отже і самих себе ошукуємо. Ошукуємо себе не тільки т.зв. чорноторгівлею, у продажі, яку ніяк не можна назвати купецтвом, а хіба звичайним обманом, але також у продукції і виробництві. Бо швець, що за черевики жадає 500, чи кравець, що за вшиття убрання, на яке він витрачає щонайбільше кілька днів, жадає 1000 марок і кілька пачок цигарок, а рівночасно вимагає, щоб його дитину учителі вчили за 200 марок на місяць, це ніщо інше, тільки простий обманець, галапас, який хоче користуватися даром чужою працею, домагаючись її як незаслужену заплату для себе.

Таке явище не тільки для нас самих має своє значення для за-
певнення соціальної справедливості, яку ми виписали на прапорах
нашої боротьби, бо ми боремося за наше національне і соціально-
не визволення, за соціальну справедливість і за соціальну мораль.
Але воно важне і з пропагандивного боку. Бо, як я вже згадав -
яке поняття можуть мати про нас чужинці, головно члени УНРРА, які
рекрутуються з різних націй, мають точний вгляд в наше внутрішнє
життя і є нашими найкращими пропагаторами, дуже часто кращими, ніж
ми собі це уявляємо, коли вони підстерігають такі явища у нас? Чи
будуть їх переконувати пусті слова меморіалів про нашу боротьбу
за соціальну справедливість, якщо ми, ті, що називаємо себе обо-
ронцями тієї справедливості, вибраними членами суспільності, які
нині на скитанні, щоб нести наш ідеал вільної України, та ідеал
соціальної справедливості, якщо ми, ті, вибранці, морально такі?
Суспільність, яка толкує у себе соціальну несправедливість, ви-
зиск, обман, використання тяжкого положення інших, - бо люди,
які платять такі високі ціни, роблять це з мусу, - і терпить у
себе таких хижаків, що кидаються на наше майно для заспокоєння
власної жадоби наживи, не може себе вважати тою, що сповняє нале-
жно свої обов'язки як політичної еміграції.

Пора нам над тим застановитись поважно! Пора, щоб відповіда-
льні політичні, чи суспільно-громадські чинники, які беруть на се-
бе обов'язок відповідальності за долю еміграції, покинули спори
про визнання чи не визнання, про підпорадкування чи не підпорадку-
вання, про таку чи іншу назву, але щоб занялися поважно і відвіча-
льно тою справою. Вона не менше важна, ніж збирання підписів під
меморіями, що то їх ті чинники дуже часто навіть не висилають ту-
ди, куди вони були призначені.

А тепер кілька прикладів, які ярко ілюструють моральний під-
хід до справ лихви та соціальну справедливість, яку ми плекаємо.

Дівчина, яка працює у крамниці 8 годин денно, одержує за
свою працю марок 180 міс., а кравець за шиття для неї суконки жа-
дає марок 500. На свою працю зуживає він не більше, ніж три дні.
Отже коли це обчислити на місяць праці, то він заробляє 5 тис. мар-
рок і кільканадцять пачок цигарок, (теж на суму понад тисяча мар-
рок). Отже, яка це соціальна справедливість, коли в тих самих умо-
винах, при тих самих безкоштовних умовах життя і тих самих меш-
каневих зобов'язаннях один заробляє 180, а інший 7 тис. марок?

Кравець за убрання жадає (і дістає) 1000 марок і кілька па-
чок цигарок. На це він витрачає біля одного тижня часу. Гімназій-
ний професор учить його дитину за 300 марок місячно. Отже, відно-
шення винагороди одного і другого є як 1:200, при чому береться
за підставу, що оба роди праці, шиття убрання і педагогічна пра-
ця, є рівнорядні, отож щось, що навіть в комуністичній системі є
недопущене, поскільки там береться під увагу кваліфікацію і даний
рід праці.

Швець за шиття сандалів жадає і дістає 230 марок та пач-
ку цигарок, отож разом 290-320 марок, що їх платить, скажім, уря-
довець кооперативи, який дістає за свою працю 300 марок. Таким чи-
ном швець заробляє до 300 марок за день, а урядовець ту саму суму
за один місяць. Навіть більшовик робить різницю між вартістю пра-
ці шевця і керівника кооперативи, і напевно у системі більшовиць-
кої винагороди в обчислюванні еквіваленту праці шевця і умового
працівника. У нас навпаки.

За прибиття підшви до черевиків платиться ціну трьох па-чок цигарок, отже суму до 200 марок. За науку гри на фортепіані платиться за годину 5 марок. Прибиття підшов вимагав часу не більше, ніж годину. А при тому говориться дуже багато про те, що ми боремося за соціальну справедливість.

За напругу спіральки до електричної кухонки треба платити 60 марок. Напруга триває дослівно 15 хвилин. Платити треба го-тівкою. А рівночасно вимагається від професора англійської мови, щоб він за годину лекції мови не брав більше, ніж одну марку. За купецьку трансакцію різного роду, можливими і з фантазією видума-ними артикулами, заробляється одноразово 5000 марок. Напр. на од-ному убої корові і продажі м'яса по 50 - 40 марок за кількограм заробляється по нефаховим обчисленням мінімально до 10.000 ма-рок. А тратиться при тому так небагато часу, що при відповідно-му сприті можна таких трансакцій перевести в короткому часі кі-лька. Отже є можливість заробляти кількадесять тисяч марок, тоб-то суму, яка перевищує кількакратно місячний бюджет 2000 -ного табору з його школами, варстатами, театрами, суспільною опікою і так далі.

Таких прикладів можна б навести ще безліч. Вони не теоре-тичні а -прикладні (тільки без подання імен, та ближчих дат) з дій-сного життя.

Ну - можна мати різні, більш чи менш ліберальні погляди на ті справи. Можна обманювати своє національне сумління і соці-яльну совість різного роду викрутками, щоб оправдати свої шкурні особисті ієтереси отак, як це роблять деякі люди. Але не вільно нам усім довше мовчати. Нам усім, які ми ще настільки здорові і гангреною жадливості морально не . . . що почувамось до від-повідальности за долю нашої еміграції та за справу, яку за-ступаємо. Не вільно нам дати себе тероризувати групці людей, що при допомозі погроз намагається не допускати до критики такого стану і до протидії. Тут іде про велику справу.

У громадським організмі суспільна лихва це - недуга, і то недуга грізна. Тому й найвища пора, щоб братися до її лікування. До основного лікування!

Д-р Тома Лаличак.

За п'ять дванадцять

Живемо вже рік на ласкавому хлібі УНРРА, деморалізуємось, відвикаємо від праці та йдемо по лінії найменшого опору згідно з Толстівською засадою "не противитися злому". Ні - ми не противимось! Ні лінощам таборовиків, ні чорноторговлі, ні злочинствам, ні байдикуванню нашої молоді, марнотравленню нею дорогого часу. І хоч над нами висить Дамокловий меч невідомого завтра, в якому будемо муочити здати іспит зі спромоги пристосування до нових обставин життя, виховуємо і на далі у класичних гімназіях інтелігенцію типу 19-ого століття, якосу, на який може собі дозволити тільки один бездержавний - український народ.

Тому, що приємніше є вірити в поворот до дому, ніж довготривалу еміграцію, бо ця остання не лежить у сфері наших задушевних побажань, віримо у поворот та відповідно до цього улаштуємо собі життя. Та кажучи правду, життя улаштує нас, а ми тягнемось тільки у його хвості!

У стариннім Римі гукали колись римляни до своїх цезарів: "Хліба та вдовиці!" А ми? Ми не багате різнимось від них. У нас та кож найважливіша проблема таборового життя - це кількість консерв, папіросів та імпрез. І під цим знаком оформлюється все наше таборове життя... А хіба ж не існують для нас інші проблеми, інші питання й турботи?

От наприклад:

Що будемо робити, коли скінчиться опіка УНРРА?

Спробуймо відповісти на це питання.

Існує дві можливості. Перша теоретична: можливість повороту домів, з'умовлена одначе політичними подіями на які ми, на жаль, не маємо ніякого впливу. Друга практична - можливість розміщення нас наслідницею УНРРА в Європі чи за морем. Юрій Реннер, професор університету в Колумбії, у праці, написаній на доручення американського уряду у справі евентуального розміщення повоєнних емігрантів, пише, що під теперішню пору можна примістити у світі 71 мільйонів емігрантів, а саме:

в Африці та Мадагаскарі	3	мільйонів,
в Канаді та Північній Америці	13	"
в Полудневій Америці	29,5	"
в Австралії	1,5	"
в Азії	12,	"
в Європі	8	"

разом: 72 мільйонів,

при чому осадництво мало б характер:

хліборобський,
скотарський
промисловий.

Характеристичне при цьому є те, що держави здебільша рілничі бажають тепер розбудувати свій промисл при помочі європейських емігрантів і числять тільки на промислових робітників та фахівців.

Далі:

Бразилія може zatrudнити при розбудові промислу:	16	міл. еміг.
Чіле	2	" "
Родезія в Африці	5	" "
Австралія	1,5	" "
Європа з Кавказом	8	" "

разом: 32,5 міл. еміг.

Як бачимо - місяця у світі ще є досить, але головню для фахівців технічних та рільничих з цього простий плановод, що треба нам тих кілька місяців, щоб організувати ще під опікою УНРРА (до 1.1.47р.) використання на масове перешколення мешканців нашого табору з огляду на евакуаційний переїзд за море. При чому мусимо тут відмітити, що на випадок повороту до дому, справа професійного перевитшколу матиме також велике значення з огляду на потребу відбудови знищеного краю третьою світовою війною, заселення міст українськими ремісниками та фахівцями, врешті з огляду на відтяження пролетаризованого села та включення надвижки його населення у промислово-робітничу сітку наших міст. Не від речі буде також додати, що таке масове перешколення в ділянці різних технічних професій може зменшити, якщо не усуне зовсім, нашу національну нехить та упередження до техніки, що сьогодні, в часі атомової енергії, є щонайменше шкідливим наслідком. А зване перешколення мешканців нашого табору я уявляю собі так:

Управа Табору намічує перевитшкольну комісію чи відповідного референта, що переводить реєстрацію мешканців табору до фахівців та вибирає з поміж них усі практичні звання, як: інженерів, слюсарів, ковалів, автомеханіків, столярів, фризирів, годинників, кравців, шевців, шклярів, електротехніків та інші. З інженерів та техніків творить гурт викладачів та інструкторів, а з майстрів поодиноких професій ремісничі цехи та майстерні на взір існуючих майстерень шевської та кравецької. Майстерні були б на удержанні табору та виконували б замовлення для потреб табору і його мешканців. Деякі майстерні могли б провадити також виробництва (от як забавки, електричні залізка, колодки, вішаки, попелнички тощо). Одночасно ті майстерні були б базою для практичного перевитшколу таборовиків,

І так мелоді хлопці й дівчата з завершеною народньою освітою працювали б в тих майстернях як учні - термінатори, відвідуючи темічні курси. Після однорічного навчання, закінченого теоретичним та практичним іспитом можна б їх визволити.

Молодь із неповною середньою освітою належало б включити до однорічних технічних шкіл. Молодь із завершеною середньою освітою (яка із різних причин не студіює на високих школах), до однорічного технікума. Для інтелігенції треба було б улаштувати окремі короткочасні перевитшкольні курси нпр. мірництва, технічного креслення, скотарства, пивоварення тощо, на зразок німецьких курсів в Мюнхені, де перешколюється ряд німецьких інтелігентів, позбавлених праці в своєму фаху в повоєнній дійсності. Всі згадані вище учні та курсанти переходили б крім теорії ще й практичний перевитшкіл в існуючих майстернях, ліній та будівельній бригаді, врешті при обслузі кітлівні, електро- та водо-сітки.

Наше міжнародне положення є трагічне, бо немає в нас ні впливів ні можних протекторів, і через те ми мусимо числити тільки на власні сили. Нашим протектором може бути тільки краща якість нашої еміграції тобто наша фаховість. І тому треба сьогодні справу перевитшколу поставити перше, ніж справу театру, мистецтва чи політики. Правда - живемо під голубим баварським небом, але в наших серцях носимо інше небо, небо духовості українського гетта, що опаняє нас мітом традиції та почувань - і тому ми тупцюємо на одному місці, не в одній видобутися із зачарованого колеса тієї духовості. Опаняємо себе панахидами та помпатичними академіями, на яких жалюбки співаємо "Ще не вмерла", замість приступити до реальної справи, що матиме вирішне значення для нас усіх в найближчій майбутності, а саме до масового перевитшколу та підвищення званевих кваліфікацій мешканців нашого табору. До тієї справи треба приступити негайно бо на годиннику нашої долі вже за п'ять дванадцять!

Инж. Лев Казкевич.

КУКІЛЬ У ХЛІБАХ

Передімною перше число журналу "Юнак" місячника для молоді 1/. Тут на самому початку, у слові від Редакції читаємо: "... Ми дотримуємось істини, що молодь узагалі, а українська молодь зокрема, має свій окремий світ. Цей світ був минулим десятиліттям насильно викривлений. Молодь, особливо молодь західньо-українських земель, була надто розполітикована. В тому і треба шукати першопричин сьогоднішнього блукання і навіть подекуди морального заломання цієї молоді. Сьогондя українська молодь у своїй масі живе ще (по інерції) атмосферою минулих років. Але є вже радісні ознаки її оздоровлення. Для тих, що вертаються і хочуть вернутися до нормальних берегів життя молоді, присв'ячуємо у першу чергу нашого "Юнака" (ст.1).

Значить:

Наша молодь, сьогондя ще морально заломана, душевно не зрівноважена, вона у своєму розблуканні щойно вертається до нормальних берегів життя, і тому треба нам сьогондя робити все, щоб її морально оздоровлювати. Це правильно. А коли Редакція зазначає далі, що вона хоче "всіх сил прикласти до того, щоб своїм змістом і характером "Юнак" приносив читачам як найбільше задоволення та користь, то це можна тільки привітати, і вже сам факт заіснування журналу з такими задумами хотілося б уважати одним з відрадних проявів морального оздоровлення нашої молоді сьогондя.

Але покищо це тільки слово від Редакції. Погляньмо ж тепер, як виглядає зміст першого числа наміченого нею журналу, тобто: поскільки поданий тут матеріал в силі причинитися до оздоровлення заломаної душі молоді людини. Починається число віршом Юрія Яновського "Чотири шаблі", який, хоч і цілком (в українській поезії) непотрібно обтяжений чужими словами (бомбард, бригагини, бриг, редут, дриг, дрейф, абордаж, Ост, Норд, Вест Зюд та інше) має своє обличчя як своєрідний варіант "Конкістадорів" Франка. Далі йдуть статті "Іх тисячі по Україні" й "на чужині" та "Українська молодь і сучасність", з яких особливо друга доторкається дуже живих і важких питань нашого емігрантського життя у зв'язку з формуванням духовості нашої молоді, і треба сказати, що молодий читач може з цих статей навчитися не одного. А вже цінним вкладом в це перше число юнацького журналу треба вважати статтю "Партачі життя" незабутньої поетки і діячки Олени Теліги, статтю, яка виявляє ще раз її неабиякий талант як журналістки. Побажати б тільки, щоб всі ті, так переконливо та зі зрозумінням сучасної хвилі написані статті не лишались тільки - матеріалом для архівальних дослідів майбутніх хроністів української еміграції. А щоб хоч частинно причинились до очищення нашої ще завжди безпросвітної розполітикованої громадянської атмосфери, з її прогнилими розколами та крамолами, яким ми, українці, завдячуємо в першу чергу саме сьогондя не надто героїчну трагіку нашої долі. Отак і гарно і відрадно воно, що після статті Теліги ми зустрічаємо тут заклик до "єднання", до "національного солідаризму" (ст.16).

Це все може не надто вибачливий та проте підходячий корм для душі юнака.

Опісля йдуть дві статті популярно-научного характеру: "Тиха ріка Бог" (з циклю "Мій чарівний край") та "Красвиди з Данії" (цикль "Краї, яких ми не знаємо") - ця остання доволі поверховна, її автор не надто обзнайомлений з темою статті!

Та це теж не злий корм для молодого ума. Але тут же вам - ж;
"вукіль у хлібах":

Оповідання Хвильового "Життя".

Це ось - порнографія. І то до цинізму немаскована порнографія, навіяна тим ушерть нечистим духом, що покутує і у Хвильового "Санаторійній Зоні". І вичитавши цю річ гідну лоба Пітігрілія або Оберта, ти питаєшся: Навіщо і кому потрібна така прострація журналу й автора, якого дехто в нас називає великим, і в якого є десятки інших, зовсім добре для юнацького журналу підходячих нарисів та оповідань? Та невже Редакція не мала нічого іншого під руками, тільки оці отруйні випари червоних тундрів? - Випари, цікаві може для комсомольця, але не для українського юнака на еміграції, в якого і без тих випарів - як зазначено вище - зломана душа, що її саме Редакція береться оздоровлювати? Та від чого тут недужа душа має набратись здорової сили? Від цинічно розмальованих сцен нічного кохання Ганусь і Оксан та їх заваготіння? І чи це ті духові засоби, які у силі причинитися до взаємного наближення нашої молоді і по цей і по той бік Збруча, як би хотів автор статті "Українська молодість і сучасність" ? (сф. 11). Та не вже ми після страхіть другої світової війни і після оргій світового безбожництва, почнемо годувати нашу молодь знову "Гуплями", "Моментами" і "Чесністю з собою" Винниченка, "Саніном" Арцибашева та "Ямою" Купріна? Бо "Життя" Хвильового це ж кість . од кости і кров від крові тих, уже на щастя, давно прогомонілих мудреців зпід знаку полових органів...

Шановні панове редактори "Ю н а к а"! Якщо ви так маєте оздоровлювати душу української молоді на еміграції, то краще киньте видавання "Ю н а к а" зовсім. Бо інакше за таке отруєвання її українське громадянство потягне вас до відповідальности, суворішої, ніж це вам може здається.

Сьогодні на еротичні забавки в нас не пора!

Д-р Остап Грицай.

ПІСЛЯ ШИРШИХ СХОДИН...

(З підслуханої розмови).

Особи діалогу: Песиміст.
Оптиміст.

Песиміст: Бачив я вас на наших ширших сходинах учора. Скажіть мені, як вони вам подобалися? Бо я, признаюся, ними зовсім не захоплений.

Оптиміст: О, чому ж? Я - навпаки. Адже генії від адміністрації табору могли собі поговорити до схочу. Та цікаво, що вам не подобалося?

Песиміст: Ми таки не доросли ще до демократії. У нас кожний вважає, що коли кому дають змогу говорити, то він мусить обов'язково балакати довго, голосно, з криком і вимахуванням рук, лаяти і критикувати та зазначувати водно, що це все в обороні порядку. Але коли його спитаєте, про що саме йому йде, то він не вміє відповісти на це коротко, одним словом чи реєнням, тільки мусить зачинати знову від прикладів, які так дострокуються до доказового матеріалу, як п'ястук до носа.

Оптиміст: Не розумію вашого згіршення. Та ж Управа сама скликала ті сходи, щоб послухати голосів критики, зауваг, поправок, побажань, проєктів і внісків. Інша річ, що не надто приємно слухати голосу критики, але що ж? Треба говорити правду в очі, а відомо ж, що правда в очі коле.

Песиміст: Саме про ту правду йде. Мене не завжди переконували слова дискусантів, що їм іде про правду.

Оптиміст: Скажім, що так. Але чи не думаєте, що Управа послугується тими ширшими сходинами як засобом, щоб ловити правдиву думку громадян?

Песиміст: Уважаю, що так! Адже навіть офіційно сказали, що сходи скликається на те, щоб почути думку громадянства. Але я не добачую в тому нічого злого.

Оптиміст: Як то? Та ж це шпигування! Чисто НКВД-івська метода, ні?

Песиміст: Що ж порадите? Та ж, як би Управа табору того не робила, тоді ви кричали б, що вона боїться зустрічі з громадянством, боїться громадської думки, висловленої одверто й голосно, не хоче здати звіту зі своїх махлювань, щоб не інформувати мешканців табору про гроші, якими обертає. Невже не пригадуєте з цього погляду, як голосно нарікали різні типи на відносини в Карльсфельді, де Управа табору вела справи не демократичним ладом - голова табору називався там провідником? Табір не підпорядковувався Обласному, тільки безпосередньо Центральному Комітетові. Упродовж десяти місяців існування "Карльсфельдської республіки" (чи там карльсфельдського режиму) не передано формальних, правильних виборів до Таборової Ради. А зрешті: Управа Карльсфельдського табору не скликала ні разу ширших сходин, щоб стати віч на віч з представниками громадянства і здати рахунок совісті.

Оптиміст: Бо наше громадянство не доросло до того, щоб йому парламентарним ладом здавати звіт. Такі сходи перетворилися б у Чорну Раду і толоку. Зрештою Управа табору в Карльсфельді здавала звіт парламентові табору, тобто - Раді табору.

П е с и м і с т : Але ж ту Раду ніхто не вибирав і її покликвала сама Управа табору з представників рад бльокових. А бльокові ради вибрали собі мешканці кожного бльоку не для оборони своїх інтересів перед Об'єднаними Націями, але для справедливого розподілу одягу.

О п т и м і с т : Таборову Раду затвердила Централю.

П е с и м і с т : Але не затвердила її Область.

О п т и м і с т : Це не важне. Централю наша найвища установа.

П е с и м і с т : Одже інстанція, яка повинна вирішувати безпосередньо не справи кожного табору, але справи предложені Областю.

О п т и м і с т : Так, тут вина Области, що не затвердила, чи там не предложила тієї справи до затвердження. Область теж не була вибрана.

П е с и м і с т : Так само, як не вибирали і Централю. Відомо ж вам, як відбувся зїзд в Ашафенбурзі і як демократично заступали його представники організацій.

О п т и м і с т : Лишім цю тему. Новий зїзд Областей вирішить ту справу правильно. Мене цікавить тепер що інше. Ми почали розмову про нашу здатність до демократичного життя. Ви її заквестіювали. Але чи можете мені подати ще інші аргументи, щодо вашого твердження, бо перше мене не переконало.

П е с и м і с т : А хіба не є аргументом те, що демократичні сходи не домагаються звіту від інтервенційної Комісії, яку самі вибрали?

О п т и м і с т : Ви думаєте про Комісію, яка має збирати матеріали і дані про відносини в інших таборах. Це не така легка справа на це треба часу.

П е с и м і с т : Чому ж про те такі гострі закиди іншим, які теж потребують часу на те, щоб налагодити все, як родиться? Чому ось формується закиди, щодо ваги редьки або молока, а не було закидів щодо загальної політики, провідних напрямків і принципів, по яких організується табір, чому не було закидів щодо толерування неробів, шахраїв, чорноторгівців і щодо інтриг та несовісного агітування? Коли інтелігентні люди не вміють використати парламентарну трибуну до того, щоб висловити ясно і просто свої побажання і не дбають про те, щоб до кожної справи підійти правильно, то, мабуть, можна сказати, що ми не доросли до демократії. В демократії відповідальність за поставу справ лежить на кожному, бо кожий має змогу свою думку висловити і має змогу впливати на переведення її в життя. Демократія, бачите це не тільки критика, без подання кращого плану. А в нас ви чули голоси критики на бюрократію від осіб, які самі є референтами, отже людьми, від яких залежить, чи і як праця буде виконувана правильно, чи по шаблонам тупої бюрократії. Ні-ми до демократії таки не доросли.

О п т и м і с т : Але це все таки шлях до нашого перевиховання. При відповідному веденні справ ми зможемо добути щораз більшу гнраву у веденні громадської роботи і стати оттак на вищому шаблі громадського вироблення і розвитку. Ми ж досі не мали змоги навчитися демократично правити собою, вести праця громадую. У нас, українців, — а може не тільки в нас — здебільша були тільки одиниці, які посвячувалися, і маса, яка бездушно придивлялася, або ставила всілякого роду перепони, саме тим ідейним одиницям. Почесні пам'ятники видвигали ім щойно по смерті! Так! По чужому наказу ми вміли довершувати не одного, але якже тяжко доводилось нам працювати за власною ініціативою!

П е с и м і с т: О, я бачу, що ви ще більший песиміст, ніж я! Але так далеко я з вами не погоджуся. Бо що ми дечого не вміємо, це правда. Але з тим, що наше громадянство, як ви кажете, бездушна маса, мені погодитися важко. Як демократ я вважаю, що всяка маса є добрим матеріалом і що вона всюди здатна на таку активність, яку в неї розбудять її провідники. Ніяке громадянство не є бездушне.

О п т и м і с т: Виходить, що тепер я песиміст! Дійсно - так не легко воно застійнити правильну діагностку на нас самих, не помилятися при необережному, необміркованому гаразд ставленні тверджень і думок. Ні - нам треба рішучо глибше призадуматися над кожною справою, а тоді напевно не буде в нас стільки промахів.

О п т и м і с т: Але, це ж ви самі висловлювалися з такою певністю про наші похибки!

П е с и м і с т: Так - це висловлював я, але у вас була протилежна думка.

О п т и м і с т: Ви мене не зрозуміли. Я ж не думаю, що ми без похибок. У кожному суспільстві трапляються промахи, і грішимо ними й ми.

П е с и м і с т: Отже згода! Справа тільки в тому, щоб собі оті похибки і промахи чесно усвідомлювати і признаватися до них, а усвідомивши їх собі, вистерігатись такого. Всі ж роблять похибки та не всі до них признаються. І я думаю, що це і завдання ширших сходин, щоб здавати собі справу зі зроблених похибок з метою, спільними силами направити їх. Отже почин Управи табору є здоровий і добрий. А це все залежатиме від самого громадянства, чи воно використає його до позитивної праці, здорової критики та чесного, і спільного обміркування справ, чи навпаки: використає його для демагогії і ворожої пропаганди.

О п т и м і с т: Про ворожу пропаганду тут нема мови.

П е с и м і с т: Бачите - я мав враження, що вислови про "панів" це не роздуманий, інтересам української національної спільноти шкідливий виступ. Кидати сьогодні гасло "ви пани" - "ви робітники" дуже небезпечно, і ніякий чесний українець того робити не буде. Хіба, що він дурний! А коли мудрий, то напевно за такі виступи бере гроші.

О п т и м і с т: Так яка ж ваша думка на будуче? Невже кажете, що не треба більше скликувати таких сходин, бо вони використовуються побажанням ворожої пропаганди?

П е с и м і с т: Ні, цілком не хочу сказати того, а навпаки, тверджу, що сходини робити треба. Але мусимо остерегти громадянство перед безкритичним плесканням у долоні. Бо не фраза, а життя вирішальний чинник. За кожною фразою - грімкий аллаваз, а тут вам життя готувить свої удари. І в останньому моменті таки перемагає - життя.

У ч а с н и к.

СПОРТ і наші ЗАВДАННЯ

Нав'язуючи до світлих традицій українського спорту, який пропагував і прославляв ім'я України, організуємо і на еміграції спортивні товариства щоб у шляхетному змаганні з іншими національностями і на чужині продовжувати спортову роботу. Українські спортивно-руханкові товариства в Німеччині є об'єднані в центральній установі "Українська Рада Фізичної Культури" з осередком в Мюнхені. Рада координує та управляє діяльність усіх належних до неї спортивно-руханкових організацій.

Завдання, яке ставимо перед спортивно-руханковими організаціями на еміграції, це виховання українського спортсмена як повноправного громадянина, а не спортсмена глядача, большевицького значковця. Гасло "спорт в маси" будемо намагатись здійснювати і в рамках нашого спортивного товариства "Орлик". Через спортивні установи маємо можливість широко пропагувати ім'я України, і залежно від того, як це товариство виконає свої завдання, будуть наші співвітчизники, які мають можливість ближчої і тіснішої зустрічі з нами не у вузьких рамках габінетних засідань, а на широкому стадіоні, у змаганні своєї справності й сили. Брак спортивного вираду не дає змоги урухомити діяльність всіх гуртків, що і передбачено статутом товариства. Також присутність вже діючих гуртків в нашому товаристві доволі різноманітна.

А тому кличемо всіх приятелів та прихильників спорту, як та кож усіх, кому дорога наша молодь, хто у спорті, руху і ритмі бачить життя та відчуває його радість, допомогти нам здобути фінансові засоби, потрібні на належне вивінування дружин поодиноких гуртків. - Вивінувати їх так, щоб ми не мусіли соромитися за них, коли вони виступають на змаганнях в пестрих одягах. Класичним прикладом пестрого вираду може бути дружина копунів. Одиті в різнобарвні штани та сорочки, взуті в різні цивільні, військові, німецькі та американські черевики, стають вони до змагань в першу чергу за першество нашого табору. Справа належного вивінування дружин не терпить проволочки, тому цю дорогою закликаємо ще раз скласти добровільні пожертви на ту ціль. Кидаємо гасло та розпочинаємо акцію "100 прихильників спорту", з яких кожний зложить на фонд вираду суму щонайменше 50 марок. На сторінках таборового журналу "Орлик" та через студію таборового радіомовлення будемо інформувати таборян про хід цієї акції. Цю пожертвою заманіфестуємо своє позитивне відношення до спорту.

Хто перший?

Однак може бути і найкращий спортивний вирад, та проте спортивне життя лишиться далеко позаду, коли не вирадеться до цього активно вся молодь, а навіть і старше громадянство. **Всі, що вправляли спорт, повинні стати в ряди наших активних членів.**

В найближчому часі відділ УРСТ "Орлик" приступить до організації ранньої руханки. Хочемо всім мешканцям табору побажати доброго ранку вже в годину 7-му. В ритмі раннього проруху, під такт свистка чи музики, хочемо розбудити в мешканцях табору життєрадісний гін кожної людини до кращого, який тепер приспаний турботами про наше майбутнє. Краса, ритм та рух людського тіла має гармонізувати водно з красою тієї природи, тих високіх гір, серед яких ми під хвилину знаходимося.

Ч О Л О Д О Г О Р И !

Коли пролунає трубка, спортовий сигнал, всі на площу, бо й цим заманіфестуємо нашу культуру та належне зрозуміння спорту і руханки.

Часи, коли доводилось боротися за право громадянства для спорту в нашому народі - минулися. Тепер матимемо нагоду виявити своє наставлення до спорту та руханки не як пасивні глядачі чи обсерватори явищ, довкола нас, а як активні руховики - спортсмени, щоб вираховані нам калорії використати для одужання організму.

Виділовий.

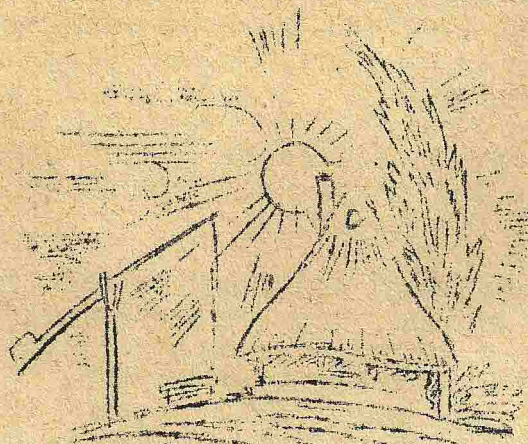
М. Шербак.

В О І М ' Я П Р А В Д И .

Піти у ніч, глуху і вогкувату,
Через ліси, через піски яруг,
І на світанні вздріти рідну хату,
Окинуть зором рідний виднокруг.

І вже без болю, без зітхань, без муки
Знов відітхнути на своїй землі,
Відчути теплі материнські руки
Забувши все - і кривди і жалі...

І там, з джерел, черпнувши в груди сили,
Підвестися, устаті і знову йти
Нездоланим, простуючи без стриму,
Во ім'я правди й світлої мети!

Евк і Вас Бачу...

Вітайте, любі, на новосіллі...

Нещодавно ми проміряли знову в розгоні подій мережу сотих доріг, нас полонили нові умовини, котрий це раз з черги....?

Слушно і оправдано наше суспільство, вся еміграція покладає на українську жінку великі сподівання. Бо кілька ж то доводиться стерти сил? Проте вона незломна і вірить у свою зорю.

Бувало гляну на карту щасливих країв, вітчизну людей, що їх війна здалеку обійшла. І завидую дечого: умовин для культурного, зокрема мистецького життя, гідної життєвої стопи та клімату для самопочуття, свободи рішень, свободи взагалі. З'ясую те все, потужу може, але скоро зникновію, інший висновок двигне моє серце. Покажіть мені таке жіноцтво, як українське: співтворця культурних надбань, громадянських досягів такої міри, як у нас? Де лиш явиться грізна прогалина - наша жінка вже є, смілива, зарадна, як треба то й геніяльна, рятує, обстоє, здобуває, держить.

Хіба я не бачу, як примінюється вона по героїськи та просто до всяких ускладнень, недостач, - може й перекреслень себе самої? Як виминає вона - наче річ де далі непристойну, - теми, що їх прядуть слабодухи?

Бо й не таке воно це новосілля, де ми були б приневолені обмінювати сорочки за хліб і ми відчуваємо щораз, як у цей, другий чи десятий день чиясь думка попрацювала пильно над тим, щоб нам краще прожити. Згадаєш мимохіть узбіччя Генезаретського озера і віриш, що п'ятьма кошами хлібів обділять тисячну їрбу.

А кругом альпійський краєвид, не так гарний, як величавий і грізний,...

Люблю передвечірною годиною зайти то тут, то там, між жінок. Залюбки слухаю Федосі з Холмщини з її оксамитним, жалібним голосом, який нагадує мені мелодію оповідань Марка Вовчка. Посиджу хвилину при її шпитальному ліжку, де погідно засвітить іноді білий халат лікаря, - Не набудуся вдовіль от хоч би у Анни з Долини. Так вилискують гебаном коси в її доньок, що припадають біля мами, немов біля Ніоби...!

Гляньте, якими фатаморганам, спомином щасливих днів наша жінка прибирає, квітчає свій кут, куди крацій, ніж він був деінде! - Відхиліть на здогад ці чи інші двері: гарно, і чисто. Кожна принесла щось зі свого гнізда, так птаха бита вітром несе пір'ячко у нове прибіжище.

По тих кімнатках, що мерехтять вишивками, мов від Алядинові лампи, можна найти не одну чарівну красуню, гідну вінця місс України! А між тим скільки ж їх трудиться над долівками на колінах, розпинають руки і груди в сумерках безконечних коридорів, перуть білля, роблять чорну роботу!

Розмови? - тільки доривочні. Хіба ж є час на що інше, як не на працю? Мені не довелось, хоч і як я прислухувалася, почути невмісно ^{сдо}невірну оцінку інших, злорадно ворожу.

Всім нам однакова доля, а від нас уже залежить, чи вона буде краща, чи гірша.

Так, від нас самих!

Від душевної непомірності наших чоловіків і нас самих, українських жінок, залежатиме гідне завтра народу.

Воно обумовлене працею і ще раз працею! Доповнюйте ж і ви ради трудівниць, ви, що на правду грішно поклали руки на коліна! Доповнюйте працю отих зразкових дружин, матерей та господинь хат, що мов бджоли миготять іскрами працьовитих крил, добавляють щоденні цінності у гурт!

Ми зупинилися оце перед новими завданнями, — на стійці, свідки нас буде далеко видно!...

Катря Гриневичева.

Д О П И С І.

ВИСТАВА В БАДЕН-БАДЕН.

У французькій зоні в Баден-Баден саме закінчилася велика мистецька вистава під назвою "Мистецтво на колесах", яку улаштувала УНРРА.

У виставі взяли участь мистці — діписти з різних, а головне з французької зони. Вистава мала такі відділи: литовський, лотиський, естонський і т.зв. "різний", в який увійшли поляки і росіяни. — В українському відділі взяло участь 13 наших мистців, а саме: Балаєс, Бутович, Дмитренко, Гоцій, Гордінський, Кміт, Козак, Кульчицький, Ласовський, Литвиненко, Мухін, Олександрів і Павлоє. Образів і різьб було 69. Крім цього в український відділ увійшло понад 50 експонатів з народної творчості, як: килими, вишивки, різьби та інше.

Вистава, зокрема ж український відділ, тішилися великим успіхом.

Вистава з Баден-Баден має переїхати до Парижа. Крім цього зголосились охочі англійці, які хотіли б перевезти виставу до Лондону.

Вистава в Баден-Баден, як також часті вистави українського мистецтва у різних осередках нашої еміграції, вказують на велику рухливість українських мистців, які своєю невсипущою працею у великій мірі причиняються до ознайомлення чужинців з українською мистецькою культурою.

х х
х

Т Р А В Н Ш Т А Й Н.

З п р и в о д у о д н о ї і м п р е з и.
При УНРРА-Тім 159 у Травнштайні існує вже здавна т.зв. культурклуб, який кермує культурно-мистецьким життям діпистів. Часто влаштовується заходами культурклубу при співучасті різних національних груп прилюдні виступи, концерти чи ревії, що своєю постановкою роблять оригінальне враження. Здебільша українці заповняють своїми точками більшу частину програми таких імпрез, а

коли часом беруть у них участь запрошені українські артисти от, як п. Рейнарівич, п. Ліда Черних чи п. Сімович, то перевага українців не тільки у кількості точок, але й у мистецькій якості. Травнштайнська українська громада невелика (700 осіб). Вона своїм становим складом переважно селянство й робітництво, і тому у мистецьких виступах вийти їй поза рямці аматорства - доволі важко. Знову ж заборона Дирекції УНРРА продавати квитки вступу (імпреси відбуваються все дарово) не дозволяє їй запросити до себе такі мистецькі групи, як Капелю Бандуристів, Театр дир. Блавацького, чи хочби хор "Трембіта" з Берхтесгадену, що безперечно дозволило б зазнайти чужинців з українським театральним чи хоровим мистецтвом, і вплинуло б на підвищення мистецького рівня місцевих аматорських гуртків. -

В суботу 22.6.46. мали ми змогу оглядати одну з чергових імпрес культурклубу, на цей раз ревії. На загальний мистецький рівень останньої імпреси в порівнянні з попередніми був доволі низький. З чужинецьких виступів заслуговували на увагу хіба деякі сольо-танки і балети, виведені чи аранжовані п. Грайнеро (Лотиска), і виступ п. де Декер, яка робила миле враження піснями вміло підібраними до її скромного голосу, а відспіваними у французькій та англійській мові. П. Білібіна пригадала діпистам, що ім Сибірі нічого боятись, бо "Сибір теж руська земля". З точок програми, виконуваних українськими силами, на перше місце вибився танок "Залицання", виведений прегарно паром молодих танцюристів-аматорів. Була це найкраща точка ревії. Молоденька п. Яремкевич у своїх сольо-танках виявила неабиякий хист. Виступ хору був одною зі слабших точок. Не входимо в те, чия в тому вина: хористів чи диригентів. Дозволимо собі тільки звернути увагу відповідальних чинників на те, що справу виступів українського хору на міжнародному форумі треба піддати провірці. Зокрема треба було б звернути більше уваги на добір репертуару і його підготовку. А чи не було б доцільним для активізування праці хору створити співачке товариство, яке відтяжило б диригента від організаційних справ.

Сп о р т.

Останніми днями переведено в рямцях УНРРА міжнаціональні змагання Д П у відбиванці. Не дивлячись на те, що спортове життя налагоджено в нашому таборі щойно весною ц.р., українська 6-ка зуміла добути титул першона, перемагаючи дружини: польську, литовську, естонську, лотиську та бездержавних, у відносно високому відношенні. Загальне відношення сетів 16:0, точок 235:66. Як признание від УНРРА одержала дружина гарний виряд і м'яч.

Дня 15 і 16 б. гостили дружини травнштайнських копунів та відбиванки в Розенгаймі, де помірялись з українськими дружинами копаного м'яча й відбиванки та з литовською дружиною відбиванки. Гра дружин копаного м'яча рівнозначна, сама-собой нецікава, закінчилася розіграною 3:3. Помітний в обох дружинах брак вмілого й послідовного тренінгу. Травнштайнський першун у відбиванці відносно легко справився з "єдинокровним" розенгаймським противником 2:1 (43:18), програв натомість заслужено з прегарною литовською дружиною (литовські змагуни це були передові гравці Литви) у відношенні 0:2 (14:30).

Надіємось, що покращання погоди дасть змогу нашим спортсменам помірятися з новим сусідом у Берхтесгадені.

В. М.

ТАБОРОВА ХРОНІКА

ПЕРШЕ СВ.ПРИЧАСТЯ ДІТЕЙ.

Дня 23 червня 42 дівиї нашого табору приступило до св. Причастя. Святочку Службу Божу відправив катехит діточої школи о.Тарас Дурбак, який і запричашав дітей та роздав між них гарні образочки з відповідними присвятами. Опісля відбулося заходами відділу Суспільної Опіки спільне снідання, на яке були запрошені представники місцевої УНРРА, Управи табору та Культурно-Освітнього Відділу. Всі діти одержали малі даруночки, після чого пороблено на пам'ятку знімки. Привитали дітей від батьків п-ні Барабаш, а від Управи табору голова д-р Т.Лапичак та дир.Г.Мартинець.

х
х

ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОК НА ЕМІГРАЦІЇ

Дня 3 червня відбулися в таборі Загальні Збори таборового Відділу Об'єднання Українських Жінок на Еміграції. Збори скликав ініціативний гурток за згодою Обласного Об'єднання У.Ж. на Е. Збори пройшли в доволі оживленій, часами аж надто оживленій атмосфері. Деякі жінки ось задля якихось невідомих причин намагалися внести в наради небажаній для доброго імені та ділової праці неспокій, доказуючи отак, що вони своє завдання на еміграції ще не порозуміли гаразд. І тому з прикриттю доводиться підкреслювати те, що саме жінки, які здебільша є тим чинником, що успокоює розбурхані настрої, цим разом дали такий невідрадіний приклад, наперекір тому, що всі дотеперішні сходи жіночих товариств у таборі відбувалися спокійно і ділово. Тому на будуче особи, що намагаються в таборове життя вносити фермент і сварку, будуть прилюдно названі по імені.

х
х

ВИСТАВКА УЧНІВ ОБРАЗОТВОРЧОЇ СТУДІЇ.

9 учнів Образотворчої Студії, яка під керуванням проф.Литвиненка почала свою роботу ще в таборі Карльсфельд, покінчила свій шкільний рік дня 16. червня виставкою власних праць. Відвідувачі виставки - числом до 500 - мали нагоду оглянути річні досягнення учнів, між якими бачилося й речі, відповідаючі і суворішим вимогам. Зокрема ж зазначилися праці учня Магденка, якого прийняли у члени Студії. Взагалі ж виставка Студії була доказом гідної признання праці її керівників та поважного підходу зі сторони самих учнів. Виставка тривала 14 днів.

х
х

РЕФЕРАТИ НА ЧАСІ.

Дня 17 червня відбулися заходами місцевого Товариства Інженерів і Техніків два реферати на тему нашого емігрантського майбутнього. Інж.Лучаківський виголосив реферат "Землі пригоди під колонізацію для української еміграції", а інж.Яцкевич "Можливості зарібкування на наших землях". Оба ці, такі дуже актуальні і важні для всієї нашої еміграції реферати, викликали живе зацікавлення, так, що на загальне побажання були повторені.

х
х

ДОПОВІДЬ Д-Р ШЛЕМКЕВИЧА.

У продовженні циклу доповідей, намічених ще в таборі Карльсфельд, а влаштованих Науковою Секцією (тепер Н.С. Літературно-мистецького клубу), д-р Шлемкевич на бажання громадянства повторив дня 24.6. ц.р. свій цінний реферат "Боротьба соціальних ідей".

x x

КОНФЕРЕНЦІЯ ПРЕДСТАВНИКІВ ТОВАРИСТВ І ОРГАНІЗАЦІЙ.

Дня 27.6. ц.р. відбулася в таборі перша конференція усіх існуючих статутowo в таборі товариств і організацій, яку скликала Управа табору на доручення Обласного Представництва Української Еміграції в Мюнхені. На конференції представник Области д-р Масюкевич з'ясував присутнім нашу загальну ситуацію та порушив ряд питань, зв'язаних з практичними заходами для її поправки. На конференції порушили також справу близьких виборів до Таборного Представництва та вивчення і вирішення багатьох важких справ. Конференція залишила добре враження.

x x

ДИТЯЧИЙ САДОК.

Починаючи від 27. травня, в таборі працює дитячий садок, до якого вписалося 73 дітей. Садок є під опікою і проводом пані Романи Юзичинської. Дбайлива праця провідниці з'єднує садкові щораз більше дітей, які одержують додаткові харчі.

В дуже теплій атмосфері пройшло тут Свято Мами, влаштоване проводом садку, як діточий попис дня 29 червня ц.р., про яке наш журнал подасть точний звіт в найближчому часі.

x

x x

ЛІТЕРАТУРНИЙ ВЕЧІР В ПАМ'ЯТЬ І. ФРАНКА.

Заходами Літературно-Мистецького Клубу в нашому таборі відбувся дня 30. червня Літературний Вечір, присвячений роковинам смерті найбільшого поета і письменника Західної України. Отворив сцени голова Клубу дир. Радзичевич, після чого забрала слово наша відома письменниця пані Катря Гриневичева, щоб прочитати свої коштовні особисті спомини про Франка. В поетичних образках, зворушливим словом прегарних порівнянь і вдатних мистецьких підхоплень, подала достойна сеніорка наших письменників моменти і картини зі свого і поетового життя, напевно невідомі навіть нашому літературному Парнасові. Не диво тому, що присутні з запертим віддихом слухали поетичної сповіді докладчиці, по скінченні якої нагородили її рясними, довготриваючими оплесками. А гідним завершенням гарного вечора була неменш удатна друга головна точка програми вечора, а саме літературний монтаж з біографії та поезій Франка, дуже оригінально подуманий і розроблений п. Я. Зарембою, який і як інтерпретатор віршів поета добув признання аудиторії. З великим відчуттям рецитувала поезії монтажу п-ні Е. Грещаківа, але може саме тому з деяким переліризванням ліричної стихії у Франка.

ШКОЛИ В ТАБОРІ.

Дня 30 червня розпочала святочним Богослуженням свій черговий шкільний рік навчання таборова гімназія, яка числить 204 учнів. Директором гімназії є відомий і заслужений педагог, літературознавець і письменник проф. Володимир Радзикович. День пізніше розпочала свою науку теж святочним Богослуженням таборова торговельна школа середнього типу. Учнів 55. Директор др. Михайло Гуцуляк. В таборі крім вищезгаданих є ще такі школи: Народна школа. Має покищо клас 5, учнів 106. Директор - педагогічний методик Гавришук Степан. Музична школа з відділами фортепіану, сольоспіву і скрипки. Учнів 55. Директор проф. Роман Савицький, наш п'яніст і фортепіановий педагог. Образотворча студія - з наукою рисунку, малярства та скульптури. Учнів 9. Студію веде відомий скульптор проф. Сергій Литвиненко. Жіноча Школа. Її веде п-ні Ольга Козак. Учасниць 23. Всі ці школи почали вже свою правильну науку.

х

х

х

АКАДЕМІЯ ПАМ'ЯТИ КАНДИБИ - ОЛЬЖИЧА.

Дня 7 липня відбулася заходами Філії Т-ва Українських Політичних В'язнів в театральній залі табору святочна Академія в честь пам'яті невіджалуваного поета й діяча д-ра Олега Кандиби, замученого німцями в червні, 1944 в концтаборі "Саксенгавзен". Академія, про яку нам доведеться написати ширше в найближчому числі нашого журналу, мала врочистий, з кожного погляду достойний характер, при чому вже тут годиться згадати прегарну деклямацію п-ні Роми Дзюбинської ("Незнаному воєкові") як справжнє пережиття вечора. І так само належить признання всім іншим виконавцям програми Академії, зокрема ж хоріві "Боян" під управою проф. Ставничого, сольоспівом п. Л. Рейнарівича, декляматорам і промовцям.

х

х

х

НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ УВАН.

В часі від 9 - 11 липня відбувалася в таборі наукова конференція мистецтвознавчої групи УВАН, присвячена актуальним мистецтвознавчим проблемам в ділянці української літератури, театру, малярства та архітектури. В конференції взяли участь визначні науковці, літературознавці, дослідники українського мистецтва, а також працівники театру В. Блавацького, який в ці дні гостює зі своїми виставами в нашому таборі. Про прочитані доповіді в окремому звіті.

х

х

х

ЗОЛОТОВЕРХИЙ КИЇВ.

У зв'язку з науковою конференцією УВАН відбулася дня 12 липня в театральній залі нашого табору доповідь проф. Повстенка п. н. "Золотоверхий Київ". Доповідь прочитана одним з найкращих знавців історичних пам'яток Києва, була супроводжена показом тих пам'яток на світлинах і вислухана присутніми з великим зацікавленням. Київ - це найдавніше і величне місто України - мав до останніх часів багато історичних будов з княжої та козацької доби.

В доповіді зв'язко, але яскраво з'ясовано і показано їх походження, архітектурно-мистецький характер як вистар українського гонія, як також нинішній стан. І було боляче слухати про руйнації цих дорогоцінних пам'яток культури українського народу напередодні війни одним варваром, а далі другим. Са те ж гарним і відрадним закінченням доповіді проф. Пьостенка був образ будучого Києва, що виросте на руїнах, у плані майбутньої відбудови столиці Вільної Української Держави. Яким аплавром подякували слухачі шан.прелегентові за його цінну та високої-дейну доповідь.

х
х х

ТЕАТР В.БЛАВАЦЬКОГО в БЕРХТЕСТАДЕНІ.

Подією неабиякої ваги став для нашого табору приїзд театру нашого добре відомого театрального діяча і мистця п.В.Блавацького. Витавчи його і його ансамбль щонайсердечніше та висловлюючи нашу радість з приводу його ж гостини в нас, подаємо покищо ті вистави ансамблю Блавацького, які досі в нас відбулися застерігаючи собі їх ширше обговорення на час, коли нам буде модно дивитися на них у цілості виставлених у нашому таборі штук. І так мали ми нагоду бачити досі: оперетку "Майврончок" та п'єсу "Мина Мазайло". За кожен раз театральна зала таборського театру була виповнена публікою по береги, за кожний раз бурхливий та невмовкаючий аплавр був проречистим висловом одушевленого признання глядача для високомистецького хисту як самого майстра Блавацького, так і всіх його співробітників, на справжню оцінку яких треба нам окремої статті. Покищо Редакція "Орлика" витав дорогих Гостей щераз і бажає їм в душі щонайкращих успіхів і на далі!

У найближчій програмі театральних вистав у нашому таборі намічені такі п'єси: Інценізація творів Л.Українки "Одержима" та "На полі крови" і "Украдене щастя" І.Франка.

х

х х

ПОСВ'ЯЧЕННЯ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ.

Дня 12 липня, саме в день святих апостолів Петра і Павла, відбулося в нашому таборі врочисте посвячення православної церкви, довершене Владикою Української Автокефальної Православної Церкви. Достойний Гість приїхав до нашого табору з Мюнхену дня 11.VII в 6-ій год.пополудні, після чого відбулося привітання Владики при участі представників табору, організацій і товариств, шкільної і пластової молоді та дітей. Слово привіту виголосив голова табору д-р Т.Лапичак, підносячи Достойному Гостеві водночас по українському звичаю хліб і сіль. У своїй промові д-р Лапичак зазначив відрадний зворот нашій епохи в сторону релігії, розваги і потіхи від якої ждуть нині сотки й тисячі вірних. У відповіді Владика Михаїл висловив свою радість задля того, що дана йому була змога навідатися до табору Берхтестаден, побажав проведові табору щонайкращих успіхів у його дальшій праці і уділив зібраним свого благословенства. В п'ятницю д.12.VII, відбулася врочиста Служба Божа і посв'ячення православної церкви св. Петра і Павла. Опісля був спільний обід.

ВИБОРИ ДО ТАБОРОВОЇ РАДИ.

З доручення Обласної Вибірчої Комісії затверджена Таборова Вибірча Комісія назначила на день 18. липня ц.р. термін виборів до Таборової Ради. З переведенням правильних і формальних виборів завершиться остаточно період організації нашого табору не лише в технічно-адміністративному, але й в суспільно-громадському розумінні. Вибори до Таборової Ради допоможуть дивинути табір на ще вищий щабель розвитку і стану та докажуть, що ми є не тільки патріотично, але й суспільно виробленою еміграцією.

х
х х

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Дня 12. липня помер після короткої недуги у лікарні в Берхтесгадені Маріян Сохань, ученик III класи Торговельної Школи, у 23-ому році життя. Похорони відбулися у вівторок, дня 16. ц.м. у Берхтесгадені.

В. Й. П.

Липень, 1946.

Редагує Колегія.